

Опубликован: admin - 10/02/2012 - 12:27

Группа: Администратор

Сообщений: 2

Не в сети

Олексін Жанна Анатолівна

асистент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

ДВНЗ «УАБС НБУ»

Термінологічні засади визначення кінцевого ефекту від реалізації проєктів, пов'язаних із використанням національних ресурсів

Будь-яка діяльність має на меті досягнення певної цілі, ефекту. Однією з форм проведення державного аудиту є аудит ефективності, головною відмінністю якого є цільова спрямованість з одночасним поєднанням принципів економічної ефективності. Наряду з низкою переваг, аудит ефективності не позбавлений окремих недоліків, основним з яких є відсутність усталеного розуміння категорії державного ефекту, яка має бути закладена в її основу. При розгляді і вирішенні даного питання, ми маємо виходити із всебічного розуміння економічних функцій та ролі держави.

В загальному розумінні, під економічними функціями розуміють створення передумов, необхідних для ефективної економічної діяльності суспільства. Проте, лаконічність викладення загального розуміння функцій держави не свідчить про її простоту. На думку широкого кола економістів, економічна функція є найважливішою серед всього спектру функцій держави, адже відсутність економічного зростання або неефективне використання економічного потенціалу можуть стати істотною перешкодою щодо реалізації інших суспільних функцій держави.

Розглядаючи питання ефективної реалізації економічних функцій держави, необхідно, в першу чергу, з'ясувати, що розуміється під термінами «ефективний» і «ефективність». Ефективний, в сьогоденному розумінні, – це такий, що приводить до потрібних результатів, тобто дозволяє досягнути встановлених цілей – одержати очікуваний ефект [1]. Відповідно, термін «ефективний» можна замінити терміном «результативний». Таким чином, коли ми говоримо про ефективність державної економічної політики, ми розглядаємо можливість економіки досягти встановлених цілей, бути результативною.

Розглянуті сторони розуміння складових ефекту дозволяють стверджувати про неоднорідність даного поняття і складність його розуміння. Проте, спільним є загальний висновок, що у випадку розгляду категорії «ефект» мова йде про адекватність досягнутих результатів намченим цілям, ступінь наближення результату до цілі з одночасним урахуванням ресурсних витрат (часу, матеріальних і грошових коштів, трудових ресурсів і т. д.).

Істотної уваги заслугоує підхід до оцінки ефективності В.А. Жукова і С.П. Опенишева. Зазначені автори достатньо глибоко аналізують фінансово-господарську ефективність. Фінансово-господарська ефективність, на їх думку, – це сума ефектів, одержаних від проведення контролю державних фінансів, які можна класифікувати таким чином [2, с. 319]:

- 1) соціальний ефект;
- 2) організаційний ефект;
- 3) економічний ефект.

На нашу думку, використання даних критеріїв для визначення кінцевого ефекту від реалізації державних цільових програм і проєктів в системі державного аудиту цілком можливе. Проте, в розумінні В.А. Жукова і С.П. Опенишева, зазначені ефекти зводяться до визначення порушень фінансового законодавства та стосуються економії бюджетних та позабюджетних коштів. Відповідно, ми вважаємо, за доцільне конкретизувати їх зміст і надати чітке науково-методичне розуміння кінцевого ефекту як сукупності зазначених розрізаних ефектів.

Нааявність економічного ефекту (прибутку, економічної вигоди) нами виключається із розрахунків, що обумовлено роллю держави як інституту, діяльність якого спрямована на вирішення соціально-економічних проблем, а не використання державних ресурсів для одержання економічної вигоди. Така позиція результативності реалізації проєктів, пов'язаних із використанням національних ресурсів.

Проте, самі проєкти і програми, які ініціюються та реалізуються державою поділяються на такі, що спрямовані на вирішення конкретних громадських або соціальних питань, та такі, що спрямовані на реструктуризацію та оновлення роботи державного апарату з метою підвищення ефективності такої організаційної структури. Отже, розглядаючи питання ефекту, ефективності і, виходячи із сьогоденних функцій держави, ми пропонуємо розглядати зазначені ефекти у відповідності до реалізації державних проєктів, а саме:

- **Соціально-економічний ефект** – результат від реалізації проєктів, пов'язаних із використанням національних ресурсів у соціальній сфері, представлений у грошовому вираженні. Наочніше даний ефект можна представити як оцінений рівень покращення добробуту суспільства.

- **Організаційно-економічний ефект** – грошове вираження результату модернізації та реорганізації організаційної структури державного управління. Держава знаходиться у стані постійного розвитку, а, відповідно, схеми управління потребують оновлення відповідно до поточних вимог. Проте економічне питання для проведення таких реорганізацій повинно мати вирішальний вплив. Таким чином, будь-яка реорганізація повинна бути економічно доцільною та ефективною.

В той же час, необхідно зазначити, що ефект від реалізації проєктів державою не є сукупністю економічного, організаційного та соціального ефектів, а утворює самостійну цілісність (єдність). В рамках даного ефекту вони не розглядаються як окремі частини одного цілого, а в різних пропорціях, і під дією різноманітних механізмів, формують єдиний економічний результат (**кінцевий ефект**).

Кінцевий ефект від реалізації проєктів, пов'язаних із використанням національних ресурсів – це організаційно-соціальний економічний результат, що одержується від реалізації проєктів, пов'язаних із використанням національних ресурсів, обумовлений функціями та цілями функціонування держави. Зрозуміло, що будь-який проєкт не є відокремленою одиницею, а розглядається як певна сукупність розрізаних цілей. Так, при вирішенні організаційних проблем, цілком можливе паралельне вирішення і соціальних питань, а отже чітку межу встановити досить важко. Відповідно до вищесказаного, на нашу думку, проєкт слід відносити до соціальних або організаційних, якщо питома вага одного з ефектів переважає або вважається вирішальною за цілями реалізації проєкту.